

mgyoe.com
စက်ကူးချိုချိုအနုပညာ

ပင်လုံမှစခဲ့သော...

အက်တလီအစိုးရအဖို့ “တောင်တန်းခေါင်းဆောင်များ အချင်းချင်း
ရှမ်းပြည် တစ်နေရာရာမှာဖြစ်စေ တွေ့ဆုံကြပြီး တိုင်ပင်ညှိနှိုင်း
ကြစေလိုသည်” အများသဘောတူသောအချက်ကို အင်္ဂလိပ်က
လက်ခံပါမည်။ တောင်တန်းသား အများစု မြန်မာပြည်မနှင့်
ပူးပေါင်းလိုလျှင် ပူးပေါင်းပေးမည်။ တသီးတခြားနေလိုက
တသီးတခြား နေခွင့်ပြုမည်” ဟူ၍
အောင်ဆန်းအက်တလီစာချုပ်တွင် ပါဝင်ချုပ်ဆိုခဲ့ရသော
ပင်လုံပြည်ထောင်စုနေ့ဖြစ်ပေါ်လာရသော
လွတ်လပ်ရေး၏ ပထမဆုံးသော့ချက်ပင်တည်း။
ယင်းစာချုပ်အရလည်းကောင်း၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ကြိုးပမ်းချက်
ကြောင့်လည်းကောင်း၊ တောင်တန်းခေါင်းဆောင်များ စည်းလုံး
ညီညွတ်လျက် ပင်လုံရွာတွင် မြန်မာပြည်မနှင့်အတူ ပူးပေါင်းနေထိုင်မည်
ဟူသော စာချုပ်ကို နယ်ချဲ့နောက်လိုက် အဖျက်သမား
ပယောဂတို့ကြားမှ အောင်မြင်စွာ ချုပ်ဆိုနိုင်ခဲ့ကြပေသည်။
ယင်းပင်လုံစာချုပ်ကြောင့်လည်း ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊
ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့တွင် လွတ်လပ်ရေး ရခဲ့ကြသည်။

ပင်လုံမှစခဲ့သော...

ISBN 9789997117793

9 789997 117793

1,300.00KS

ပင်လုံမှ စခဲ့သော...၊ ဗိုလ်စိန်တင်နှင့် အခြား
မျက်နှာပိုးဒီဇိုင်း - unsplash image
စာမျက်နှာ ၁၅၆ မျက်နှာ၊ ၁၀ စင်တီမီ x ၁၆.၅ စင်တီမီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊
၈၅၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကုန်။
ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊
၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း။
၂၀၁၉၊ ဩဂုတ်လ၊ ပထမအကြိမ်၊ အုပ်ရေ ၅၀၀
ရောင်းချေး ၁ ၃ ၀ ၀ ကျပ်

ပင်လုံမှ စခဲ့သော . . .

mgyc.com

mgyc.com

မာတိကာ

- ၁။ ပင်လုံမှစခဲ့သော သွေးစည်းညီညွတ်ရေး
- ဗိုလ်စိန်တင် - ၁
- ၂။ ပင်လုံခရီးသည်
- ဝန်ကြီးဟောင်း ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေး - ၇
- ၃။ ပင်လုံ သို့မဟုတ်
ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးဗိသုကာ
- အထောက်တော် မောင်မောင်ခင် - ၃၆
- ၄။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကြိုးပမ်းခဲ့သည့်
တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏
စည်းလုံးညီညွတ်မှု
- ရဲဘော် ဖြိုးအောင် - ၄၀

- ၅။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏
ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်
- တက္ကသိုလ်နေဝင်း - ၅၁
- ၆။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်
ကချင်တိုင်းရင်းသားများ
- တက္ကသိုလ်နေဝင်း - ၆၅
- ၇။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်
ချင်းတိုင်းရင်းသားများ
- တက္ကသိုလ်နေဝင်း - ၈၂
- ၈။ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၂ ရက်၊ ၁၃ ရက်
- ဝန်ကြီးဟောင်း ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေး - ၁၀၀
- ၉။ ဗိုလ်ချုပ်နှင့်
တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေး
- တက္ကသိုလ်နေဝင်း - ၁၀၈
- ၁၀။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏
စည်းရုံးရေးကြိုးပမ်းမှု
- တက္ကသိုလ်နေဝင်း - ၁၃၂

ပင်လုံမှစခဲ့သော သွေးစည်းညီညွတ်ရေး

ဗိုလ်စိန်တင်

ပင်လုံစာချုပ်ကို ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်း၊ ပင်လုံရွာကလေးတွင် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့က ချုပ်ဆိုခဲ့လေသည်။

ပင်လုံရွာကလေးသည် သာမန် ရှမ်းအမျိုးသားကျေးရွာကလေးသာ ဖြစ်ပြီးလျှင် သနပ်ဖက် အသင့်အတင့် ထွက်သော ကျေးရွာကလေးသာ ဖြစ်သည်။ ယင်း ကျေးရွာကလေးရှိ ရှမ်းအမျိုးသားအားလုံးတို့သည် ငါတို့ ရွာသည် ကမ္ဘာကျော်ရွာကလေးတစ်ရွာ ဖြစ်လာလိမ့်မည်ဟူ၍ မည်သူကမှ အိပ်မက်ခဲ့ဖူးခြင်း မရှိခဲ့ဘူးပေ။ ဤသို့ပင် ရှမ်းပြည်နယ်မှ တိုင်းရင်းသားအားလုံးတို့ကလည်း ပင်လုံရွာကလေးအကြောင်းကို

သာမန် ကျေးရွာကလေးတစ်ရွာအဖြစ်သာ သိရှိထား
ခဲ့ကြသည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

သို့တစေ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊
ဇန်နဝါရီလအတွင်း လန်ဒန်သို့သွားရောက်ကာ ဗမာ
လွတ်လပ်ရေးအတွက် အရေးဆို ဆောင်ရွက်နေစဉ်
ကာလဝယ် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက “တောင်တန်း မပါ
သော ဗမာပြည် လွတ်လပ်ရေးသည် ဘာမျှ အဓိပ္ပာယ်
မရှိ” ဟူ၍ တိတိလင်းလင်းပြောဆိုလျက် ရှမ်း၊ ကချင်၊
ချင်း ဒေသများကိုပါ လွတ်လပ်ရေးပေးရန်အတွက်
တစ်ပါတည်းပင် ဗြိတိသျှ အက်တလီအစိုးရအား
အရေးဆိုခဲ့ပါပေသည်။

အတိတ်သမိုင်းကြောင်းကို ပြန်လည်၍ ကြည့်ပါ
က ယခု ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံဆိုသည်မှာလည်း
လွန်ခဲ့သောမြန်မာဘုရင်များ အုပ်ချုပ်ခဲ့သော လွတ်လပ်
သည့် မြန်မာနိုင်ငံတော်ကတည်းကပင် တောင်တန်း
ပြည်နယ်များပါဝင်သော လွတ်လပ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံ
ပင် ဖြစ်၏။ ဤတောင်တန်းနယ်အားလုံးသည် မြန်မာ
သက္ကရာဇ် ၁၂၄၇ ခုနှစ်၊ ခရစ်နှစ် ၁၈၈၅ ခုနှစ်၌ မြန်မာ
နိုင်ငံအား အင်္ဂလိပ်များ သိမ်းပိုက်ပြီးနောက် တောင်
တန်းနယ်တစ်ခုလုံးပါ အင်္ဂလိပ်တို့က တဖြည်းဖြည်း
သိမ်းပိုက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ အင်္ဂလိပ်များ စစ်ဖြစ်ခဲ့သော ပထမ စစ်ပွဲ၊ ဒုတိယစစ်ပွဲ၊ တတိယစစ်ပွဲများတွင် မြန်မာ လူမျိုးများသာမက တောင်တန်းပြည်နယ်သား အားလုံး က ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်ကို အထူးသတိပြုဖို့ လိုပေ သည်။ စစ်သူကြီး ဗန္ဓုလ အာသံသို့ စစ်ချီသောအခါ တွင် သိန်းဖော့ (ခေါ်) ကချင်အမျိုးသား ဂျိမ်းဖော့ အမျိုးသား စစ်သည်တော် ၁,၀၀၀ မျှပါဝင် တိုက်ခိုက် ခဲ့ခြင်းနှင့် ဝက်ထီးကန်တိုက်ပွဲများတွင် ရှမ်းအမျိုးသား စစ်သည်တော် ၁၀,၀၀၀ ကျော်ပါဝင်၍ နယ်ချဲ့သမား ဗြိတိသျှစစ်သည်တော်များအား ရွပ်ရွပ်ချွံချွံ တိုက်ခိုက် ခဲ့ကြသည်ကို တွေ့မြင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

ယင်းအကြောင်းကြောင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း သည် တောင်တန်းပြည်နယ်အားလုံးပါ လွတ်လပ်ရေး ရရှိအောင် တစ်ပါတည်း တောင်းဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

အင်္ဂလိပ်အစိုးရကမူ တောင်တန်းဒေသမှာ မတိုး တက်သဖြင့် ၁၉၁၉ ခုနှစ်က မြန်မာပြည်မအား ဒိုင် အာခီအုပ်ချုပ်ရေး ပေးသောအခါ တောင်တန်းဒေသ အား ခြွင်းချန်ထားခဲ့သလို ထိုအုပ်ချုပ်ရေးမျိုးနှင့် မထိုက် တန်သေး။ တောင်တန်းဒေသသည် မတိုးတက်သေး၊ အုပ်ချုပ်နိုင်ခြင်း မရှိသေးဟူသော အကြောင်းပြချက်နှင့် ခြွင်းချန်ထားလေသည်။ ထိုအကြောင်းပြချက်ကို

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက လက်မခံနိုင်၊ မြန်မာတို့နှင့် အတူ လွတ်လပ်ရေး တစ်ပါတည်း ရထိုက်သည်ဟူ၍ သာ တောင်းဆိုခဲ့သည်။

ဤသို့ တောင်းဆိုနေခိုက် ပဒေသရာဇ် ဩဇာ အာဏာဖြင့်သာ ဆက်လက်ကြီးစိုးနေချင်သေးသည့် စော်ဘွားအချို့သည် ဗြိတိသျှအစိုးရထံ သံကြိုးရိုက် လိုက်သည်။ “ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် ရှမ်းတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်မဟုတ်။ ရှမ်းပြည်တောင်တန်းနှင့် ပတ်သက်၍ တစ်စုံတစ်ရာ ပြောခွင့်မရှိ။ တောင်တန်း ဒေသကို တောင်တန်းကိုယ်စားလှယ်ကသာ ပြောပိုင် ခွင့်ရှိသည်” ဟူ၍ ကန့်ကွက်ခဲ့ရာ ထိုသံကြိုးစာကို ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအား နန်းရင်းဝန် အက်တလီက ပြခဲ့သည်။ ဗိုလ်ချုပ်မှာ ကြောင်အမ်း၍ အတော်ပင် ဗျာများ မှိုင်တွေသွားခဲ့ရသည်။

သို့တစေ နယ်ချဲ့စနစ်နှင့် ပဒေသရာဇ်စနစ်ကို တိုက်ပွဲဝင်ရင်း ရှမ်းပြည်လူထုအား တိုးတက်စည်းရုံး နိုင်ခဲ့သည်။ တောင်ကြီးမြို့ရှိ ရှမ်းပြည်လွတ်လပ်ရေး အဖွဲ့ချုပ်က ချက်ချင်းပင် လူထုအစည်းအဝေးကျင်းပ ခဲ့၏။ ထိုအစည်းအဝေးကြီးမှ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကို ထောက်ခံသည်။ မြန်မာပြည်မကို လွတ်လပ်ရေးပေး လျှင် ရှမ်းပြည်အပါအဝင် တောင်တန်းဒေသအားလုံး

လည်း လွတ်လပ်ရေး တစ်ပြိုင်တည်းပေးရမည်ဟု တောင်းဆိုပြီး ထိုတောင်းဆိုချက် ကြေးနန်းအား လန်ဒန်တွင်ရှိနေသည့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းထံ ပို့လိုက် သည်။ ဗိုလ်ချုပ်ကား ထိုသံကြိုးစာကိုင့်၍ အက်တလီ အား အရေးဆိုခဲ့ရာ အက်တလီအစိုးရအဖို့ “တောင်တန်း ခေါင်းဆောင်များ အချင်းချင်း ရှမ်းပြည် တစ်နေ ရာရာမှာဖြစ်စေ တွေ့ဆုံကြပြီး တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းကြစေလို သည်” အများသဘောတူသောအချက်ကို အင်္ဂလိပ် က လက်ခံပါမည်။ တောင်တန်းသား အများစု မြန်မာ ပြည်မနှင့် ပူးပေါင်းလိုလျှင် ပူးပေါင်းပေးမည်။ တသီး တခြားနေလိုက တသီးတခြား နေခွင့်ပြုမည်” ဟူ၍ အောင်ဆန်းအက်တလီစာချုပ်တွင် ပါဝင်ချုပ်ဆိုခဲ့ရ သော ပင်လုံပြည်ထောင်စုနေ့ဖြစ်ပေါ်လာရသော လွတ်လပ်ရေး၏ ပထမဆုံးသော့ချက်ပင်တည်း။ ယင်း စာချုပ်အရလည်းကောင်း၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ ကြိုးပမ်းချက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ တောင်တန်း ခေါင်းဆောင်များ စည်းလုံးညီညွတ်လျက် ပင်လုံရွာ တွင် မြန်မာပြည်မနှင့်အတူ ပူးပေါင်းနေထိုင်မည် ဟူသော စာချုပ်ကို နယ်ချဲ့နောက်လိုက် အဖျက်သမား ပယောဂတို့ကြားမှ အောင်မြင်စွာ ချုပ်ဆိုနိုင်ခဲ့ကြပေ သည်။

ယင်း ပင်လုံစာချုပ်ကြောင့်လည်း ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊
ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့တွင် လွတ်လပ်ရေး ရခဲ့ကြသည်။
ထိုစာချုပ်တွင် ပါဝင်လက်မှတ်ထိုးခဲ့ကြသော
တောင်တန်းသားကိုယ်စားလှယ်များမှာ-

၁။ ရှမ်းစော်ဘွားကိုယ်စားလှယ်	၇ ဦး
၂။ ရှမ်းလူထုကိုယ်စားလှယ်	၇ ဦး
၃။ ကချင်ကိုယ်စားလှယ်	၆ ဦး
၄။ ချင်းကိုယ်စားလှယ်	၃ ဦး
၅။ မြန်မာကိုယ်စားလှယ်	၁ ဦး
- တို့ ဖြစ်ပါသတည်း။

ပြည်သူ့ကြယ်၊ အမှတ် (၅)၊ ၁ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၉၆၉

ပင်လုံခရီးသည်

ဝန်ကြီးဟောင်း ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေး

၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလအတွင်း၌ ကျွန်တော့်အား
ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းလမ်းရှိ ဖ-ဆ-ပ-လ အဖွဲ့ချုပ်ရုံး
သို့ လိုက်ခဲ့ရန် အဖွဲ့ချုပ် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ သခင်နုက
အခေါ်လွှတ်သည်။ ကျွန်တော်သည် ဖ-ဆ-ပ-လ
အဖွဲ့ချုပ်ရုံးသို့ရောက်သည့်အခါ၌ တောင်ကြီးမှ
ကိုဖေခင် (သံအမတ်) နှင့် သခင်နုတို့သည် အဖွဲ့ချုပ်
အောက်ထပ် တောင်ဘက်အခန်း၌ စကားပြောနေကြ
သည်ကို တွေ့ရသည်။ သခင်နုက ကိုယ်တို့တစ်တွေ
တိုင်းရင်းသားစည်းရုံးရေး လုပ်ကြရလိမ့်မယ်။ ဗိုလ်ချုပ်
အောင်ဆန်းတို့ ဘိလပ်သွားပြီး လွတ်လပ်ရေး တောင်း
ဆိုနေချိန်မှာ ကိုယ်တို့က စည်းရုံးရေးအင်အားပြနိုင်မှ

သူတို့လည်း စကားပြောရတာ ကောင်းမယ်။ ဗိုလ်ချုပ်
အောင်ဆန်းတို့ ဘိလပ်က အပြန်မှာ နန်းရင်းဝန် မစွတာ
အက်တလီနဲ့ သဘောတူညီချက်ရခဲ့တာကိုလည်း
တစ်သံတည်း ထောက်ခံရလိမ့်မယ်။ အသံကြောင်
ကြားထွက်ရင်တော့ လွတ်လပ်ရေးဟာ ဝေးသွားရုံမက
ဘူး အေးဗျာ သိကြတဲ့အတိုင်း သွေးထွက်သံယိုဖြစ်ကြ
မယ် ဒီတော့ ကိုဖေခင်ကို ရှမ်းပြည်ကို လွှတ်မယ်၊
ကိုခင်မောင်ကလေးကိုတော့ မြစ်ကြီးနား၊ ဗန်းမော်ကို
လွှတ်မယ်၊ ဒါဘယ့်နှယ်လဲ ဟု သခင်နုက ကျွန်တော့်
အား မေးသည်။ သွားဆိုလည်း သွားတာပေါ့။ ကချင်
များနဲ့တော့ တစ်ခါမှ နိုင်ငံရေး မဆွေးနွေးဖူးဘူး။
ကချင်အသိမိတ်ဆွေလည်း မရှိဘူး ဟု ကျွန်တော်
က ပြန်ပြောသည်။ ဟိုမှာရှိတဲ့ ဖ-ဆ-ပ-လ တွေနဲ့
တိုင်ပင်ပြီး လုပ်ပေါ့ ဟု ပြောပြီး ဘယ်တော့ ခရီး
ထွက်နိုင်မလဲ ဟု သခင်နုက ဆက်၍ မေးသည်။
သန်ဘက်ခါ ထွက်နိုင်မည် ဟု ကျွန်တော်က ပြန်
ပြောသည်။

ကျွန်တော်သည် မြစ်ကြီးနားသို့ ထွက်ခဲ့သည်။
မြစ်ကြီးနား၌ ၁၉၃၈- ၃၉ ခုနှစ် ကျောင်းသားသပိတ်
တုန်းက လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်ကိုပိတ်ကောင်း၊ ကိုပိတ်စိန်
တို့၏အိမ်၌ တည်းခိုသည်။ သူတို့နှင့်တကွ မြစ်ကြီးနား

ဖ-ဆ-ပ-လ မှ ပုဂ္ဂိုလ်များ၏အကြံပေးချက်အရ ကျွန်တော်သည် မိုးကောင်းမြို့သို့သွား၍ ဆမားဒူးဝါး ဆင်ဝါးနောင်နှင့် သွားတွေ့သည်။ မိုးကောင်း ဖ-ဆ-ပ-လ အဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌ ဦးဘိုးခြံသည် ဆမားဒူးဝါး ဆင်ဝါးနောင်နှင့် သွေးညီအစ်ကို စပ်ထားကြသည်။ အင်္ဂလိပ်များ အထက်မြန်မာပြည်ကို သိမ်းပိုက်ပြီး နောက် ဆမားဒူးဝါးဆင်ဝါးနောင်၏ အဖေ ဆမားဒူးဝါးခွန်ဆိုင်းလီနှင့် ဦးဘိုးခြံ၏အဖေ ဦးဘိုးစောတို့၊ လက်တွဲ၍ အင်္ဂလိပ်ကို ၁၈၈၈ ခုနှစ်ကစ၍ တော်လှန်ခဲ့ကြသည်။ ၁၉၀၆ ခုနှစ်ကျမှ အင်္ဂလိပ်များက လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပေးသဖြင့် ဦးဘိုးစောနှင့် ဦးခွန်ဆိုင်းလီတို့သည် တောမှ မြို့သို့ ပြန်ဝင်နိုင်ခွင့်ရခဲ့သည်။

ဘုန်းကြီးကျောင်းမှ ဆွေးနွေးပွဲ

ဦးဘိုးခြံ၏ စီစဉ်ပေးချက်အရ ကျွန်တော်သည် ဆမားဒူးဝါးဆင်ဝါးနောင်နှင့် တွေ့ရသည်။ ကျွန်တော်တို့ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးသည့်နေရာမှာ မိုးကောင်းမြို့နှင့် နှစ်မိုင်၊ သုံးမိုင်ခန့် ဝေးသည့် ဘုန်းကြီးကျောင်း တစ်ကျောင်း၌ ဖြစ်သည်။

ဆမားဒူးဝါးဆင်ဝါးနောင်က သူသည် အင်္ဂလိပ်ကို မလိုလား။ အင်္ဂလိပ်များသည် စစ်အတွင်းက ကချင်

များအား ပေးထားသည့်ကတိကို ဖျက်ကြသည်။
 သူသည် မြန်မာများနှင့် လက်တွဲ၍ မြန်မာ့လွတ်လပ်
 ရေး၊ ကချင်လွတ်လပ်ရေးကို အရယူမည်ဟု ဆုံးဖြတ်
 ထားသည်။ မြန်မာနှင့်ကချင် ပေါင်းမည်၊ သို့သော်
 လည်း ကချင်များသည် မြန်မာများကို သိပ်မယုံကြ
 ဘူး၊ နည်းနည်းကြောက်တယ်ဟု ပြောသည်။ ကျွန်တော်
 က မြန်မာများကို မယုံကြည်၊ နည်းနည်း ကြောက်
 သည်ဆိုလျှင် ကျွန်တော်တို့က ယုံကြည်လာအောင်၊
 မကြောက်အောင် ဘာလုပ်ရမှာလဲဟု မေးလိုက်သည်။
 ဆမားဒူးဝါးသည် အတော်ရှည်ရှည် လျားလျား ရှင်းပြ
 ပြီးနောက် ကျွန်တော်တို့ကချင်တွေက မြန်မာနှင့်ပေါင်း
 ပြီး လွတ်လပ်ရေးကို ယူကြမယ်။ ကချင်ပြည်နယ်
 တစ်နယ်ကိုလည်း ထူထောင်ပေးစေချင်တယ်။ မြန်မာ
 ပြည်ကိုလည်း တစ်ပြည်ထောင်စနစ် မထူထောင်ဘဲ
 ပြည်ထောင်စုစနစ်ကို ထူထောင်ကြစေချင်တယ်။
 မြန်မာကပဲ ဦးဆောင်ပြီး လုပ်သွားစေချင်တယ်။
 ကျွန်တော်တို့ ကချင်များအတွက်ကတော့ ကချင်ပြည်
 နယ်နှင့် ပြည်ထောင်စုပဲဟု ဆမားဒူးဝါးက ထပ်ခါ
 တလဲလဲ ပြောသည်။ ကျွန်တော်က ဒီပြဿနာများကို
 လူကြီးစုံရာနှင့် ဆွေးနွေးကြမှဖြစ်မယ်၊ အများသဘော
 တူတဲ့အတိုင်း ဖြစ်ကြရမှာပေါ့ဟု ပြန်ဖြေလိုက်သည်။

မြစ်ကြီးနား ကချင်ခေါင်းဆောင်များသည် ရှမ်းပြည် နယ်၌ ကျင်းပမည့် အစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်ကြ မည်ဖြစ်ကြောင်းကို ဆမားဒူးဝါးက ကတိပေးလိုက် သည်။

ကျွန်တော်သည် ဆမားဒူးဝါးထံမှ မြန်မာနှင့် ကချင် လက်တွဲ၍ လွတ်လပ်ရေးအရယူရန်၊ ရှမ်းပြည် ၌ ကျင်းပမည့် အစည်းအဝေးကို တက်ရောက်ရန် ဆို သည့် အရေးအကြီးဆုံးအချက် နှစ်ချက်ကို ကတိရခဲ့ သည်။ ကျွန်တော့်အား ပေးလိုက်သည့် တာဝန်ပြီးဆုံး သွားသည်။

ကချင်-မြန်မာ လက်တွဲ၍

ကျွန်တော်သည် မိုးကောင်းမှ မြစ်ကြီးနားသို့ ပြန် လာခဲ့သည်။ မြစ်ကြီးနား၌ ကချင်လူငယ်ခေါင်းဆောင် ကတောင်လှမောင်အား တွေ့သည်။ သူက ကချင်များ သည် အင်္ဂလိပ်ကို မယုံကြည်တော့ဘူး။ မြန်မာများကို လည်း ကချင်များက မယုံကြည်ပေမဲ့ မြန်မာနှင့် လက်တွဲပြီး လွတ်လပ်ရေးကို အရယူရမည်ကိုတော့ မြင်ကြတယ်။ ပြည်နယ်ကိစ္စကို သူတစ်ယောက်အနေ နှင့် ထိပ်တန်းမတင်ချင်ဘူး။ ဦးခင်မောင်ကလေးတို့ မြန်မာတွေက လုပ်တတ်ကိုင်တတ်ရင် အားလုံးအဆင်

ပြေပါတယ်ဟု ကျွန်တော့်အား ပြောသည်။ ခန္တီးလုံနယ် အကြောင်းကို မေးသည့်အခါ၌ သူက ပြဿနာမပေါ် ပါဘူးဟု ကျွန်တော့်အား စကားပိတ်၍ ပြောသည်။

ထိုနေ့ည၌ ခန္တီးလုံမှ ရှမ်းကချင် ကပြားတစ်ဦးနှင့် တွေ့သည်။ သူတို့ရှမ်းကြီးများသည် အရှေ့ အနောက် နှင့် တောင်ဘက် ရှမ်းများနှင့် အဆက်ပြတ်နေသည်။ ကချင်ပြည်နယ်ကိစ္စကို ဘာမှမပြောလို၊ ပြော၍လည်း မဖြစ်ဟု ကံစီမံသည့်အတိုင်း သဘောမျိုးနှင့် ပင့်သက် ရှု၍ ကျွန်တော့်အား ပြောသည်။ သူတို့ ခန္တီးရှမ်းကြီး များ၏စကားသည် အရေးမပါ၊ အရာမဝင်သည်ကို သူသိသည်။ သူက ဆက်၍ပြောလည်း အကြောင်း မထူးပါဘူး။ မပြောဘဲနေတာက ရန်နည်းတယ်ဟု မချီပြုံး ပြုံး၍ ပြောသည်။

ဆွန်ပရသွမ်မြို့ အရှေ့ဘက် တြိဂံနယ်မှ ရှဒန် ခူးဝါးထိန်နန်ဂန်ဂျာနှင့် တွေ့သည်။ သူသည် အသက် ၅၀ ကျော် ၆၀ အတွင်း၌ဖြစ်သည်။ သူ၏အဘိုးအား မင်းတုန်းမင်းက တြိဂံနယ်၌ အကြီးအကဲ စော်ဘွား ခန့်ထား ဘွဲ့ချီးမြှင့်သည့် ရွှေနဖူးစည်းကို ပေးအပ်ခဲ့ သည်။ သူက ကချင်နှင့် မြန်မာတွေဟာ မိတ်ဆွေတွေ ပဲ၊ အစ်ကိုကြီးနဲ့ ညီလေးပဲ။ တစ်ခါတလေ စိတ်အခန့် မသင့်လို့ဖြစ်ကြတာ မေ့လိုက်ကြရင် ကောင်းတယ်။

သူတို့အဘိုးများ၊ အဖေများလက်ထက်ကလည်း ဖြစ်ခဲ့ဖူးတာပဲ။ ပြီးရင်ပြီးရောပေါ့ဟု ရှုဒန်ဒူးဝါးထိန်နန်ဂွန်ဂျာက ကျွန်တော့်အား ပြောသည်။ ကချင်-မြန်မာ လက်တွဲပြီး လွတ်လပ်ရေးအရယူမှ ဖြစ်မည်ဟု ကျွန်တော်က ပြောသည့်အခါ၌ ဒါက ပြောနေစရာ မလိုပါဘူး၊ လက်တွဲမယူကြရင် ကချင်တွေ အင်္ဂလိပ်ကျွန်ဖြစ်ပြီး ကျန်နေခဲ့မှာပေါ့ဟု ဦးထိန်နန် ဂွန်ဂျာက ပြန်ဖြေသည်။

ကျရီတကာရွာမှ ခေါင်းဆောင်သုံးဦး

မြစ်ကြီးနားမှ ဗန်းမော်သို့ ထွက်ခဲ့သည်။ တရုတ်စစ်ပြေးနှစ်ဦးက ပစ္စည်းယူ၊ လူသတ်ရန် အကြံအစည်လုပ်ကြသည်။ လက်မတင် လွတ်ခဲ့သည်။ ဗန်းမော်ကချင်ခေါင်းဆောင်များကို တွေ့ရန် မိုးမောက်သို့ သွားရသည်။ မိုးမောက် ဖ-ဆ-ပ-လ အဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ ကိုငွေနှင့် သူ၏ဇနီး ကချင်အမျိုးသမီး မဘုလု ခေါ် မထားရွှေတို့၏ အကူအညီဖြင့် ဒူးဝါးဇော်လွန်းတို့အား တွေ့ရသည်။ ဒူးဝါးဇော်လွန်းနေသော ကျရီတကာရွာသို့ သွားသည်။ သူ၏အိမ်၌ လောဒန်ဒူးဝါးဇော်လ၊ စိန်လုံကဘား အစိုးရကျောင်းအုပ်ဟောင်း ဆရာကြီး ဦးမရန်လတို့ကိုလည်း တွေ့ရသည်။ သူတို့သုံးဦးသည် ဗန်းမော်ခရိုင်၏ထိပ်သီး ကချင်ခေါင်းဆောင်များဖြစ်ကြသည်။

ဒူးဝါးဇော်လွန်းသည် ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောတတ်သည်။ ကိုငွေက သူတို့အား ကျွန်တော်နှင့် မိတ်ဆက်ပေးပြီးနောက် ဒူးဝါးဇော်လွန်းသည် တွေ့တွေ့ချင်း ခင်ဗျားတို့ မြန်မာတွေကို ကျုပ်မယုံဘူးဗျာ ဟု ရုတ်ခနဲ ပြောလိုက်သည်။ ကျွန်တော်သည် အံ့အားသင့်ပြီး ငေးသွားသည်။ သူက ခင်ဗျားတို့ ဘာတွေ ဘာတွေ လုပ်ခဲ့ကြသည်ဟု စွဲချက်တသိတတန်းကြီး တင်လိုက်သည်။ ကျွန်တော်လည်း သူ့ကိုကြည့်ပြီး မဟုတ်သေးပါဘူး ဒူးဝါးကြီး လွန်ခဲ့တာ လွန်ပြီလေ။ ဒါက လူကြီးတွေက လုပ်ခိုင်းတာလည်း မဟုတ်။ မြန်မာတစ်မျိုးလုံးက တမင်တကာ လုပ်ကြတာလည်းမဟုတ်။ ကိုငွေတို့လို လူမျိုးတောင် ခံလိုက်ရသေးတာပဲ။ အခု ကျွန်တော်တို့ အရေးတကြီးလုပ်ရမှာက လွတ်လပ်ရေးပဲ။ လွတ်လပ်ရေးကို ကချင် မြန်မာ လက်တွဲကြဖို့ပဲဟု ပြောလိုက်သည်။ ဒူးဝါးဇော်လွန်းက လွတ်လပ်ရေးတော့ လိုချင်တာအမှန်ပဲ။ ခင်ဗျားတို့ကို မယုံတာလည်း ကျုပ်တို့က မယုံတာပဲ။ ဒီတော့ ခင်ဗျားတို့က ကျုပ်တို့ကို ယုံအောင် ပထမ လုပ်ပြဖို့က အရေးကြီးတယ်ဟု ပြောသည်။ ကျွန်တော်က လွတ်လပ်ရေးကို ပထမ အရယူရမည်။ လွတ်လပ်ရေးရတဲ့အခါမှာ ဒူးဝါးတို့အနေနဲ့ ကချင်ပြည်နယ် လိုချင်တယ်ဆိုရင်

အဲဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော်တို့ စဉ်းစားကြမည်။ ဒါလည်း အများသဘောဆန္ဒအတိုင်းပဲဆိုတော့ မဖြစ်နိုင်စရာ အကြောင်းမရှိပါဘူးဟု ပြန်ပြောသည်။ ဒူးဝါးဇော်လွန်းက ကချင်ပြည်နယ်ရသည့်တိုင်အောင် ခင်ဗျားတို့ကို မယုံသေးဘူးဟု ထပ်ပြောသည်။ ကျွန်တော်သည် စကားမပြောဘဲ စဉ်းစားနေသည်။ လောဒန်ဒူးဝါးဇော်လက ဦးခင်မောင်ကလေး ပြောတာလည်း ဟုတ်ပါတယ်။ လူတွေက စိတ်ပြင်းထန်နေကြသေးတယ်။ မြန်မာတွေ လိုက်လိုက်လျောလျောနဲ့ လုပ်ကြရင် တဖြည်းဖြည်းတော့ စိတ်ပြေသွားကြမှာပဲဟု ဝင်၍ပြောသည်။ ကိုငွေကတော့ စကားတစ်ခွန်းမျှမပြော၊ မျက်နှာမကောင်း ဖြစ်နေသည်။ ဆရာကြီး ဦးမရန်လသည် အားတုံ့အားနာ ဖြစ်နေပုံရသည်။

ကျွန်တော်က ဒူးဝါးဇော်လွန်းအား ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ဒါလောက်ကိုတော့ မူသဘောအားဖြင့် ဒူးဝါးကြီး လက်သင့်ခံပါသလား၊ လက်သင့်ခံခံ မခံခံဗျာ ကျွန်တော်က ဖ-ဆ-ပ-လ ကိုယ်စားအနေနဲ့ ပေးခဲ့တယ်ဆိုတာ ကို သေချာအောင်ဆိုပြီး ကျွန်တော်သည် စာရွက်တစ်ရွက်ကို ယူ၍ ဖ-ဆ-ပ-လ ၏သဘောထားကို ရေးပြီး ဒူးဝါးဇော်လွန်းအား ပေးလိုက်သည်။ ကျွန်တော်သည် စာရွက်၌ လက်မှတ်ရေးထိုး၍ ကိုငွေအား

သက်သေအဖြစ် လက်မှတ် ရေးထိုးခိုင်းပါသည်။

ကျရီတကာမှ အပြန် ဂျစ်ကားပေါ်၌ ကိုငွေက ခူးဝါးဇော်လွန်းက ဒီလိုပဲ သူ့စိတ်ထဲရှိတာကို ပြောင် ဖွင့်ပြောတတ်တယ်။ စိန်လုံကဘား တောင်တန်းဝန် ထောက် မေဂျာရှမ်းလုံတို့က ဒီလောက်မပြင်းထန်ဘူး။ မေဂျာရှမ်းလုံကို နားဖောက်ထားရင် ပြေလည်နိုင်ပါ တယ်ဟု ပြောသည်။

ပြင်းထန်သော ကန့်ကွက်သံများ

၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့၌ မြစ်ကြီး နား၊ ဗန်းမော်၊ ကွတ်ခိုင်နယ်များမှ ကချင်ခေါင်းဆောင် များသည် ကွတ်ခိုင်တွင် ဆွေးနွေးပွဲလုပ်ကြသည်။ ထို ဆွေးနွေးပွဲ၌ ကချင်ခေါင်းဆောင်များသည် တောင်းဆို ချက် အသစ်များ ဆုံးဖြတ်ကြသည်။ အရေးကြီးဆုံးမှာ ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေးနှင့် ပြည်ထောင်စု ခွဲထွက်နိုင်ရေးပင် ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်၏တာဝန်မှာ ကချင်-မြန်မာလက်တွဲ၍ လွတ်လပ်ရေးကို အရယူရန်အတွက် သဘောတူညီ ချက် ရရန်ဖြစ်သည်။ ကွတ်ခိုင်၌ ကချင်ခေါင်းဆောင် များက ကချင်-မြန်မာလက်တွဲ၍ လွတ်လပ်ရေးကို အရယူမည်ဟု ဆုံးဖြတ်သည်။ ရှမ်းပြည်၌ ကျင်းပမည့်

အစည်းအဝေးသို့လည်း တက်ကြမည်။ ကျွန်တော်
၏တာဝန် ပြီးမြောက်လေပြီ။ ကျွန်တော်လည်း ရန်ကုန်
သို့ ပြန်ခဲ့သည်။

ကချင်ပြည်နယ်ဖြစ်လာမည့် မြစ်ကြီးနားနှင့်
ဗန်းမော်ကို ပြန်၍ သုံးသပ်လျှင် ကချင်များက ကချင်
ပြည်နယ် လိုချင်သည်။ ရှမ်းမြန်မာများက လုံးဝ
လက်မခံ။ ကချင်ပြည်နယ်ပေးလျှင် မြေပြန့်ကို မထည့်
သွင်းရန် တောင်းဆိုကြသည်။ ဗန်းမော် ကချင်များက
ပြင်းထန်သလောက် ဗန်းမော် ရှမ်း မြန်မာကလည်း
ပြင်းထန်ကြသည်။ ဗန်းမော် မြို့မိမြို့ဖ ဦးဘိုးထိတို့
လူကြီးပိုင်းက ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်လည်း တွေ့ဆုံ၍
ကန့်ကွက်ကြသည်။ သူတို့တင်ပြသည့် ရာဇဝင်ကြောင်း
မှာ ငြင်း၍မရ၊ စောဒကမတက်နိုင်အောင်ပင် ဖြစ်သည်။
မန္တလေးမြို့သူ အတင် (မတင်တင်) ၏ယောက်ျား
ဗိုလ်လှကြိုင်ဆိုလျှင် ကချင်ပြည်နယ်ထူထောင်ရေး
ဥပဒေကို လွှတ်တော်၌ တင်သွင်းသည်အထိ ဖြောင့်
ဖြောင့်တန်းတန်း သဘောမတူနိုင်။ လွှတ်တော်တွင်
ဥပဒေကို ထောက်ခံရာ၌ ထောက်ကွက် လုပ်ခဲ့သည်။
မိုးညှင်း သခင်ပြန့်သည် တောက်တခေါက်ခေါက်နှင့်။

ပင်လုံစာချုပ်၌ မပါခဲ့ရသော ခရိုင်

ကျွန်တော်သည် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအား သွား
တွေ့ပြီး အတွေ့အကြုံကို ပြောပြသည်။ သူက ပင်လုံ
ညီလာခံတက်ကြရမည်။ ကျွန်တော့်အားလည်း မြန်မာ
ကိုယ်စားလှယ်အနေနှင့် တက်ရန် ပြောသည်။ ကျွန်တော်
သည် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် တစ်ပါတည်း ပင်လုံသို့
သွားသည်။ လမ်းခရီး၌ တောင်ကြီးတွင် ခေတ္တနားနေ
စဉ် တောင်ကြီးရှိ ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်း လူငယ်ခေါင်း
ဆောင် အချို့က မကျေမနပ် မပြေမလည် ဖြစ်နေကြ၍
ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအား ပြောကြားပြီး ရှမ်းပြည်
လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ ကိုတင်အေး (အင်းသား)နှင့်
အတူ သူတို့အား သွားရောက်တွေ့ဆုံဟောပြော နားချ
ရသေးသည်။ လူငယ်ခေါင်းဆောင်များကို တောင်ကြီး
ကိုထွန်းမြင့်က ရှေ့ဆောင်ပြီး ပဒေသရာဇ်စနစ်ကို ပြင်း
ပြင်းထန်ထန် ရှုတ်ချဝေဖန်ကြသည်။ ပင်လုံညီလာခံ၌
တစ်ခါတည်း အမြစ်ဖြုတ်လိုက်ရန် တောင်းဆိုကြ
သည်။ အချိန်အခါ မတန်သေးကြောင်းကို ရှင်းပြ
သော်လည်း မကျေနပ်ကြ။ ရှမ်းပြည်လွတ်လပ်ရေး
အဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌ ကိုတင်အေး (အင်းသား)၊ ကိုခွန်ထီး
(ပင်လုံ)၊ ခွန်စော (ပင်းတယ)၊ ဦးထွန်းမြင့် (လင်းခေး)
စသော တောင်ပိုင်းရှမ်းလူထုကိုယ်စားလှယ်များသည်

အခြေအနေကို သဘောပေါက်ပြီးဖြစ်ကြ၍ ပင်လုံ
စာချုပ်၌ လက်မှတ်ရေးထိုးကြသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် ပင်လုံသို့ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်
ဝါရီလ ၈ ရက်နေ့၌ရောက်သည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း
နှင့် ကျွန်တော်တို့က တစ်ဖွဲ့၊ ဦးတင်ထွဋ်နှင့် ဗြိတိသျှ
ဒိုမီနီယန်ဆိုင်ရာ လက်ထောက်အတွင်းဝန် မစ္စတာ
ဘော့တွမ်လီတို့က တစ်ဖွဲ့နှစ်ဖွဲ့ခွဲ၍ ပင်လုံသို့ သွားကြ
သည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် ခရီးရောက်မဆိုက်ပင်
ပင်လုံသို့ရောက်ရှိနေကြသော ရှမ်း၊ ကချင်နှင့် ချင်းအဖွဲ့
တို့၏ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့်တွေ့သည်။ ကရင်နီမှ
ကိုယ်စားလှယ်များလွှတ်၍

ပင်လုံညီလာခံသို့တက်ရန် ကြိုးစားကြသေး
သည်။ မရ။ ပင်လုံညီလာခံသို့ တက်ရောက်ရန်
ကိုယ်စားလှယ် မလွှတ်ဘဲ နေသည်။ သို့သော်လည်း
ဦးစောသိန်းနှင့် ဦးစစ်ဝဏ္ဏတို့သည် ပင်လုံသို့ ကရင်နီ
ကိုယ်စားလှယ် အကဲခတ်ပုဂ္ဂိုလ်များအဖြစ်နှင့် လာ
ကြသည်။ သူတို့နှစ်ဦးသည် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်
တွေ့သွားကြသည်။ ပင်လုံညီလာခံကျင်းပသည့်အခါ
၌ သံလွင်ခရိုင် (ဖာပွန်နယ်) သည် တောင်တန်းဒေသ
အုပ်ချုပ်ရေးလက်အောက်၌ ရှိသည်ဟု အများက
မယူဆ။ သိလည်း မသိကြ။ ဖာပွန်နယ်အား မြေပြန့်

ကရင်များက ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး (Karen National Union K.N.U) ထဲသို့ ပါဝင်ရန် ဆွဲဆောင်ကြသည်။ ဦးစီးဦးဆောင်လုပ်နိုင်ရန် ကြိုးစားကြသည်။ ပင်လုံညီလာခံသို့လည်း ဖိတ်ကြားသည့်တိုင် အောင် ကိုယ်စားလှယ်မလွှတ်ဘဲ နေကြရန် ကေအင်ယူ အဖွဲ့ချုပ်က သဘောထားရှိသည်။ နောက်ပိုင်း၌ ဦးလှဖေ (သထုံ)၊ ဦးချစ်တီ (ဖာပွန်)၊ ဦးစောစံကေးနှင့် ဦးဝီရိကျော် (ဦးစောဘဦး၏ အပါးတော်မြဲ) တို့အား ကေအင်ယူက ရွေးချယ်၍ သံလွင်ခရိုင် (ဖာပွန်နယ်) ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်နှင့် ပင်လုံညီလာခံသို့ စေလွှတ်လိုက်သည်။ သူတို့သည် ပင်လုံသို့ အရောက်နောက်ကျကြသည်။ ပဏာမဆွေးနွေးပွဲများ ပြီးဆုံးနေပြီဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း သူတို့သည် သံလွင်ခရိုင်အား တောင်တန်းသားများ စည်းလုံးညီညွတ်ရေးအဖွဲ့ချုပ်နှင့် ဆက်သွယ်ကြရန်အတွက် လာရောက်ကြခြင်းမဟုတ်။ အခြေအနေကို အကဲခတ်စောင့်ကြည့်ရန်သာ လာခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် သံလွင်ခရိုင်သည် ပင်လုံစာချုပ်ချုပ်ရာ၌ မပါဝင်ခဲ့ချေ။

အားလုံးသဘောထားကြီးသောကြောင့်သာ

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် တောင်တန်းသားများ

စည်းလုံးညီညွတ်ရေးအဖွဲ့ချုပ် ကိုယ်စားလှယ်များဖြစ်ကြသော ဦးကြာပု(ရှမ်း)၊ မိုင်းပွန်စောဘွားစဝ်စံထွန်း(ရှမ်း)၊ ဆမားဒူးဝါးဆင်ဝါးနောင် (ကချင်)၊ ဒူးဝါးဇော်လွန်း (ကချင်)၊ ဦးလွှာမှုန်း(ချင်း)၊ ဦးသောင်ဇာခပ်(ချင်း) တို့ တင်ပြချက်များကို စူးစိုက်နားထောင်သည်။ သူသည် မရှင်းလင်းသည့်အချက်များကို မေးမြန်းသည်။ ဝေဖန်ခြင်း မပြု၊ သူက နောက်ဆုံး၌ ကျွန်တော်တို့ စဉ်းစားပါဦးမည်ဟု အဖြေပေးလိုက်သည်။

တောင်တန်းသားများ စည်းလုံးညီညွတ်ရေးအဖွဲ့ချုပ် ကိုယ်စားလှယ်များ ပြန်သွားသည့်အခါ၌ မိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် မြန်မာအဖွဲ့ဝင်များဖြစ်ကြသော ဦးတင်ထွဋ်၊ ဆာဦးမောင်ကြီး၊ ဦးအောင်ဇံဝေနှင့် ကျွန်တော်တို့အား ဘယ်လိုသဘောရသလဲဟု မေးသည်။ သူတို့တင်ပြသောအချက်များတွင် (၁) အောင်ဆန်း-အက်တလီစာချုပ်ကို လက်မခံဟု သဘောထားပါရှိသည်။ (၂) ပြည်နယ်များ သီးခြားမထူထောင်မီက ခွဲထွက်ခွင့်တောင်းထားသည်။ (၃) တောင်တန်းသားများ စည်းလုံးညီညွတ်ရေးအဖွဲ့ချုပ်သည် ဗဟိုအစိုးရနှင့် စင်ပြိုင်အစိုးရသဘောမျိုး သက်ရောက်နေသည်။ (၄) ပြည်ထောင်စုဟု စကားလုံး သုံးထားသည်။ (၅) ကချင်ပြည်နယ်ပေးရန် တောင်းဆိုထား

သည်။ ထိုအချက် ငါးချက်ကို မူတည်၍ ဆွေးနွေးကြသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အချက် (၅) နှင့်ပတ်သက်၍ အတော်ပင် ပြောကြဆိုကြရသည်။ အပြင်းထန်ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ညောင်ရွှေစော်ဘွားကြီး စဝ်ရွှေသိုက်ဖြစ်သည်။ ကချင်ပြည်နယ် ထူထောင်ပေးရန်ကိုမူအားဖြင့် သဘောတူညီကြောင်း၊ စာချုပ်၌လည်း ဖော်ပြမည်ဖြစ်ကြောင်း နှင့် မြန်မာတို့က လိုက်လျောလိုက်သဖြင့် ကချင်ခေါင်းဆောင်များသည် ကျေနပ်သွားကြသည်။ အောင်ဆန်း-အက်တလီစာချုပ်နှင့်ပတ်သက်၍ ထောက်ခံသည်။ သို့မဟုတ် ကန့်ကွက်သည်ဟု တစ်စုံတစ်ရာဖော်မပြဘဲ ချန်ထားခဲ့ရန်ကိုလည်း သဘောတူကြသည်။ ကျန်သည့်အချက် သုံးချက်ကို ညောင်ရွှေစော်ဘွားကြီး စဝ်ရွှေသိုက် ပြင်းပြင်းထန်ထန်တောင်းဆိုသည်။

ပင်လုံစာချုပ်ပင် ချုပ်၍မရ။ ညီလာခံ ဖျက်ရမလို ဖြစ်နေသည်။ ဆွေးနွေးပွဲကိုလည်း ရပ်လိုက်ရသည်။ ဗိုလ်ချုပ်သည် ရန်ကုန်သို့ ပြန်ရန်အတွက် လေယာဉ်ပျံကို စီစဉ်ခိုင်းသည်။ ပင်လုံရွာကလေးသည် လှုပ်လှုပ်ရှားရှား ဖြစ်သွားသည်။ ကချင်နှင့် ချင်းကိုယ်စားလှယ်များ ပျာပျာသလဲဖြစ်နေကြသည်။ ရှမ်းလူထု ကိုယ်စားလှယ်များလည်း ဟိုပြေး သည်ပြေးဖြစ်ကြသည်။ မိုင်းပွန်

စော်ဘွား စဝ်စံထွန်းနှင့် ဦးထွန်းမြင့် (လင်းခေး) တို့သည် စိတ်အထိခိုက်ဆုံး ဖြစ်နေကြသည်။

နောက်ဆုံး၌ အများသဘောတူ ပင်လုံစာချုပ်ကို ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့ နံနက်၌ လက်မှတ်ရေးထိုးကြသည်။ အားလုံး၏ သဘောထားကြီးမှု၊ အမြော်အမြင်ကြီးမှုတို့ကြောင့် ပင်လုံစာချုပ်သည် ပေါက်ဖွားလာရသည်။ လွတ်လပ်ရေးသည် ရုပ်လုံးပေါ်ခဲ့သည်။ တစ်ဆက်တည်းမှာပင် မြန်မာနှင့် တောင်တန်းသားများ ပူးပေါင်း၍ တိုင်းပြည်ပြု လွတ်တော် ကျင်းပနိုင်ရန်အတွက် အပူတပြင်း ဆွေးနွေးကြရသည်။

အင်္ဂလိပ်လူနီး လွတ်လပ်ရေး

ပင်လုံညီလာခံနှင့်တစ်ဆက်တည်းပင် အောင်ဆန်း-အက်တလီစာချုပ်အရ လွတ်လပ်သော မြန်မာပြည်၏ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရန်အတွက် တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော်ဖွဲ့စည်းထူထောင်ရန် နယ်စပ်ဒေသစုံစမ်းရေးကော်မတီတစ်ရပ်ကို ဖွဲ့စည်းလိုက်သည်။ ထိုအဖွဲ့၌ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရန် ဘီလပ်အစိုးရက ဘီလပ်လွှတ်တော်အမတ် မစ္စတာ ရီးစ်ဝီလီယမ်စ် (Mr Ress-Williams, MP) ကို စေလွှတ်လိုက်

သည်။ ထိုကော်မတီ၌ မြန်မာကိုယ်စားလှယ်များအဖြစ် နှင့် ဦးနု၊ ဦးတင်ထွဋ်၊ ဦးကျော်ငြိမ်းနှင့် ဦးခင်မောင် ကလေးတို့ ပါဝင်သည်။ စုံစမ်းရေးကော်မတီသည် ရန်ကုန်မှ မေမြို့သို့ သွားရောက်ရုံးထိုင်သည့်အခါ၌ ဦးကျော်ငြိမ်းအစား ကရင်လူငယ်များအစည်းအရုံးမှ ဦးစောမြသိန်းက အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်သည်။ နယ်စပ် ဒေသကိုယ်စားလှယ်များအဖြစ် မိုင်းပွန်စော်ဘွား စဝ်စံထွန်း(ရှမ်း)၊ ဆမားဒူးဝါးဆင်ဝါးနောင် (ကချင်)၊ ဦးဝမ်ကိုဟော (ချင်း)၊ ဦးစောစံကေး (ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး၊ ကေအင်ယူအဖွဲ့ဝင် သံလွင်ခရိုင်ကိုယ် စားလှယ်) တို့ ပါဝင်ကြသည်။

နယ်စပ်ဒေသ စုံစမ်းရေးကော်မတီ၏ လုပ်ငန်း မှာ တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော်၌ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေ ခံဥပဒေကို ရေးဆွဲကြရာတွင် နယ်စပ်ဒေသမှ ကိုယ် စားလှယ်ဦးရေ မည်မျှပါဝင်ဆောင်ရွက်ရမည်၊ မည် ကဲ့သို့သော နည်းဖြင့် ပါဝင်ကြမည်ကို စုံစမ်းစစ်ဆေး ပြီး အစီရင်ခံစာကို ဘိလပ်အစိုးရနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ ကြား ဖြတ်အစိုးရတို့အား တင်ပြရမည်ဖြစ်သည်။ စုံစမ်း စစ်ဆေးရေးကော်မတီသည် နယ်စပ်ဒေသမှ ကိုယ်စား လှယ်များကို စစ်ဆေးရာ၌ ကိုယ်စားလှယ်အားလုံး လိုလိုကပင် လွတ်လပ်သော မြန်မာပြည်၌ သူတို့သည်

မည်ကဲ့သို့ အခြေအနေ၌ ရှိကြမည်ကို စိတ်စောနေကြသည်။ ထို့ကြောင့် နယ်စပ်ဒေသသည် လွတ်လပ်သော မြန်မာပြည်၌ မည်ကဲ့သို့အခြေအနေ၌ ရှိကြမည်ကိုလည်း ကော်မတီက အစီရင်ခံစာတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့ရသည်။

တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော်သို့ ရှမ်းပြည်မှ ကိုယ်စားလှယ် ၂၆ ဦး၊ ကချင်တောင်တန်းမှ ကိုယ်စားလှယ် ၇ ဦး၊ ချင်းတောင်တန်းနှင့် ရခိုင်တောင်တန်းမှ ကိုယ်စားလှယ် ၆ ဦး၊ ကရင်နီနယ်မှ ကိုယ်စားလှယ် ၂ ဦး၊ သံလွင်ခရိုင်မှ ကိုယ်စားလှယ် ၂ ဦး၊ ဆွန်မရနယ်မှ ကိုယ်စားလှယ် ၁ ဦး၊ ဟုမ္မလင်းနယ်မှ ကိုယ်စားလှယ် ၁ ဦး၊ စုစုပေါင်း ၄၅ ဦးစေလွှတ်ရန် သဘောတူကြသည်။ မြန်မာပြည်မှ ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေ ၂၁၀ အနက်မှ မြေပြန့်ကရင်ကိုယ်စားလှယ် ၂၄ ဦး၊ အင်္ဂလိပ်မြန်မာကပြား ကိုယ်စားလှယ် ၄ ဦးပါဝင်ရန် သတ်မှတ်ပြီးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များသည် နယ်စပ်ဒေသများ အားလုံးအပါအဝင် မြန်မာတစ်ပြည်လုံးမှ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်သော မြန်မာပြည်၏အသံ၊ မြန်မာပြည်၏ဆန္ဒကို ဖော်ပြသကဲ့သို့ ဖြစ်လေသည်။ လွတ်လပ်ရေးသည် ရုပ်လုံးပေါ်လာရုံမကဘဲ တစ်ဆင့်တက်၍ အင်္ဂါစုံလင်

လုနီး ဖြစ်လာသည်။ လွတ်လပ်သော မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပုံသဏ္ဌာန်သည် ပုံကြမ်းပေါ်လာခဲ့သည်။ ထိုပုံကြမ်းသည်ကား ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ဖြစ်သည်။

ဒို့ဟဖြစ်ရသော ပြဿနာ

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရှမ်းပြည်နယ်နှင့် ကချင်ပြည်နယ် ပါဝင်မည်။ ချင်းများသည် ပြည်နယ်ကို မလိုလား။ ခရိုင်အဖြစ်နှင့် ပါဝင်မည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကြသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဆုံးဖြတ်ကြပြီး နောက်တစ်နေ့၌ ချင်း ကိုယ်စားလှယ်များသည် မိမိတို့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ပြန်၍ ရုပ်သိမ်းကြသည်။ သူတို့သည် ပင်လုံစာချုပ်၌ လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည်ဖြစ်၍ တောင်တန်းသားများ စည်းလုံးညီညွတ်ရေးအဖွဲ့ချုပ်နှင့် မြန်မာပြည်ကြားဖြတ် အစိုးရတို့ သဘောတူညီခဲ့သည့် ပင်လုံစာချုပ်ပါ မူသဘောများအတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးလိုကြသည်။ ချင်းတို့သည်လည်း ပြည်နယ်တစ်နယ်အဖြစ်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၌ ပါဝင်လိုသည်။ တောင်တန်းသားများ စည်းလုံးညီညွတ်ရေးအဖွဲ့၌ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးအဖြစ်နှင့်လည်း ပါဝင်မည်ဖြစ်သည်ဟု မြန်မာပြည်ကြားဖြတ်အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ချင်း ကိုယ်စားလှယ် ဦးဝမ်ကိုဟောက စာဖြင့် ရေးသား၍ မိုင်းပွန်

ပင်လုံမှ စခဲ့သော...

၂၇

စော်ဘွားစဝ်စံထွန်းမှတစ်ဆင့် ကော်မတီသို့ တင်လာသည်။ ထိုစာအရ ချင်းများသည် မြန်မာများနှင့် ပူးပေါင်းမည်ဆိုသည့်အချက်သည် ခိုင်မာသည်။ မပြောင်းလဲ။ မည်ကဲ့သို့ ပူးပေါင်းကြမည်ဆိုသည့် ပြဿနာ၌သာ စိတ်ဒွိဟဖြစ်နေကြသည်။

ထို့ကြောင့် ချင်းများသည် သူတို့၏ပြဿနာကို သူတို့သည် တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော်၌ ဆုံးဖြတ်ကြရန် ကော်မတီက လမ်းဖွင့်ထားခဲ့သည်။ ကရင်နီပြည်နယ်သည် ပြည်နယ်တစ်နယ်အဖြစ် ပါဝင်လာမည်ကိုလည်း ခန့်မှန်းနိုင်သည်။ ကော်မတီအနေနှင့် ပြည်ထောင်စုစနစ်ဖြစ်လာမည်ကို မျှော်မှန်းသော်လည်း ပြည်နယ်များသည် အခွင့်အာဏာများကို တောင်းခံလွန်း၍ ဗဟိုအစိုးရသည် အင်အားချည့်နဲ့သော အစိုးရဖြစ်လာမည်ကို စိုးရိမ်ကြောင်းကိုလည်း ကော်မတီက သတိပေးထားသည်။ ပြည်နယ်များသည် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံမှ ခွဲထွက်နိုင်ခွင့်ကို ပေးရမည်ဆိုလျှင် အတိအကျစည်းကမ်းသတ်မှတ်ထားရန် လိုကြောင်း၊ နယ်စပ်ဒေသဆိုင်ရာ ပြဿနာများကိုလည်း ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ၌ အတိအကျဖော်ပြ၍ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းပေးရန် သင့်ကြောင်းများကိုလည်း ကော်မတီက အကြံပေးထားသည်။

နယ်စပ်ဒေသ စုံစမ်းရေးကော်မတီ၌ အလွန်အရေးကြီးသော ပြဿနာတစ်ရပ်ကို ဆုံးဖြတ်ချက်ချသကဲ့သို့ လေးနက်သော သဘောထားတစ်ခုကို ရလိုက်သည်။ ရှမ်း၊ ကချင်နှင့် ချင်းကိုယ်စားလှယ်များက လွတ်လပ်သော မြန်မာပြည်သည် ဗြိတိသျှ ဓနသဟာယအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအဖြစ်နှင့် ဆက်လက်နေထိုင်ရေး၊ သို့မဟုတ် ဗြိတိသျှ ဓနသဟာယအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ မဟုတ်ဘဲ သီးခြားလွတ်လပ်သော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအဖြစ် ထူထောင်ရေးပြဿနာကို သူတို့သည် မည်သို့မျှ သဘောမထား။ မြန်မာများ၏သဘောအတိုင်းဟု လုံးဝအာဏာအပ်နှင်းလိုက်သကဲ့သို့ပင် ဖြစ်သည်။ ဗြိတိသျှ ဓနသဟာယအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအဖြစ် ဆက်လက်နေထိုင်ရေး၊ သို့တည်းမဟုတ် ဗြိတိသျှ ဓနသဟာယအဖွဲ့ဝင်အဖြစ်မှ လုံးဝခွဲထွက်ရေးပြဿနာကို ကရင်နီကိုယ်စားလှယ်များသည် အတိအကျ သဘောထားမရှိ၊ ထိုပြဿနာနှင့်ပတ်သက်၍ ဆုံးဖြတ်ချက်ပါမလာ။ ကရင်နီပြည်နယ်သည် အပပယောဂများကြောင့် ခလောက်ဆန်နေသော်လည်း တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော်၌ ကရင်နီပြည်နယ်သည် ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်တစ်နယ်အဖြစ် ပါဝင်လာကြမည်ကို ကျွန်တော်တို့သည် မျှော်မှန်းနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့်

ကျွန်တော်တို့သည် သီးခြားလွတ်လပ်သော ပြည်
ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံကို ထူထောင်နိုင်ပြီးဖြစ်သည်။

အကြောက်လွန်နေကြသော လူမျိုးရေးကိစ္စ

မြေပြန့်ကရင်များအနေနှင့် လူမျိုးရေးကိစ္စကို
အကြောက်လွန်နေကြ၍ လွတ်လပ်သော မြန်မာနိုင်ငံ
အား ဗြိတိသျှဓနသဟာယအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအဖြစ် ဆက်
လက်နေထိုင်သွားစေလိုကြသည်။

ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး (ကေ၊ အင်၊ ယူ)
၏အတွင်းရေးမှူးချုပ် ဆရာဦးသာထိုက မြန်မာပြည်
အား ဗြိတိသျှဓနသဟာယအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ဆက်လက်
နေထိုင်ရန်ကို ပြောကြားသည်။ အကယ်၍ မြန်မာ
နိုင်ငံသည် ဗြိတိသျှ ဓနသဟာယအဖြစ်မနေဘဲ ခွဲထွက်
ခဲ့သော် ဆရာဦးသာထိုက ဘယ်လိုသဘောထား
မလဲဟု သခင်နုက မေးလိုက်သည့်အခါ၌ ဒီလိုဆိုရင်
ကျွန်တော်တို့တော့ ဘာလုပ်ရမှန်း မသိတော့ဘူး။ ကရင်
တွေကတော့ မကြိုက်ဘူး။ ကရင်တွေ အနေနဲ့တော့
ဗြိတိသျှဓနသဟာယအဖွဲ့ထဲမှာပဲ နေခဲ့ရတော့မှာပဲ။
ကရင်တွေက ဗြိတိသျှလူမျိုးတွေကို သိပ်ချစ်လှလို့
တော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဗြိတိသျှ အင်ပါယာထဲမှာ ကရင်
များ နေထိုင်ကြမှသာလျှင် ကရင်များအတွက် ပိုပြီး

လုံခြုံစိတ်ချရမည်ဟု ကရင်များက ယုံကြည်နေကြတယ်။ ကရင်တွေဟာ ဗြိတိသျှလူမျိုးများအပေါ်၌ အတော်လေး သံယောဇဉ်ရှိကြတယ်လို့လည်း ကျွန်တော် ထင်တယ်ဟု ဆရာဦးသာထိုက ပြန်ဖြေသည်။ ဘာကြောင့် ဗြိတိသျှ လူမျိုးများအား ကရင်များက သံယောဇဉ်ရှိနေတာလဲဟု သခင်နုက ထပ်၍ မေးလိုက်သည်။ သံယောဇဉ်ရှိတာကတော့ ရှိတာပဲ။ ကရင်များက ဗြိတိသျှ အင်ပါယာထဲမှာ နေမှသာ စိတ်ချရတယ်။ အကယ်၍ အခြားနိုင်ငံကြီးများက စော်ကားနှိပ်စက်တာကိုလည်း ဗြိတိသျှလူမျိုးများက အကာအကွယ်ပေးလိမ့်မယ်ဟု ယူဆကြတယ်ဟု ဆရာကြီးဦးသာထိုက ဖြေသည်။ နယ်စပ်ဒေသ စုံစမ်းရေးကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ မစ္စတာ ရီးစ်ဝီလီယမ်စ်က အကာအကွယ်ပေးမည်ဆိုသည့်သဘောက ဘာလဲ၊ ပြည်ပရန်လား၊ ပြည်တွင်းရန်လားဟု မေးလိုက်သည်။ ပြည်ပရန်ကို အကာအကွယ်ပေးဖို့လည်း ဆိုလိုတယ်။ ပြည်တွင်းရန် ပြည်တွင်းစစ်ကိုလည်း အကာအကွယ်ပေးဖို့လည်း ဆိုလိုတယ်ဟု ဆရာဦးသာထိုက ပြန်ဖြေသည်။

ကရင်များသည် ဂျပန်ခေတ်အတွင်း အဖြစ်အပျက်များကို မမေ့နိုင်၊ ကြောက်ရွံ့နေကြသည်။ ရိုးရိုးသား

သား ကြောက်ရွံ့စိတ်ရှိနေကြသည်ကို လေပင့်လိုက်
သဖြင့် ထိုအခါ၌ မီးဟုန်းဟုန်းတောက်ခဲ့သည်။
ကျွန်တော်တို့သည် ကရင်များကို အဆင်ပြေအောင်
မဖြေနိုင်ခဲ့ကြချေ။

လေသံမျှ မဟခဲ့ချေ

နယ်စပ်ဒေသစုံစမ်းရေးကော်မတီသည် ကော်မတီ
၏အစီရင်ခံစာကို ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၄ ရက်နေ့၌
မေမြို့တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးကြသည်။ လက်မှတ်ရေး
ထိုးသူများမှာ စုံစမ်းရေးကော်မတီ ဥက္ကဋ္ဌ ဒီအာရ်ရီးစ်
ဝီလီယံစ်၊ သခင်နု (ဖ-ဆ-ပ-လ)၊ မိုင်းပွန်စော်ဘွား
စဝ်စံထွန်း(ရှမ်း)၊ ဦးတင်ထွဋ် (ဖ-ဆ-ပ-လ)၊ ဆမား
ဒူးဝါးဆင်ဝါးနောင် (ကချင်)၊ ဦးခင်မောင်ကလေး (ဖ-
ဆ-ပ-လ)၊ ဦးဝမ်ကိုဟော (ချင်း)၊ ဦးစောမြသိန်း
(ကရင်လူငယ်များ အစည်းအရုံး)၊ ဦးစောစံကေး (ကေ၊
အင်၊ ယူ) တို့ဖြစ်ကြသည်။ ထိုအစီရင်ခံစာကို ဘိလပ်
အစိုးရနှင့် မြန်မာပြည်ကြားဖြတ်အစိုးရတို့က လက်ခံ
ကြသည်။ ထိုအစီရင်ခံစာကိုမူတည်၍ ရန်ကုန်မြို့
ဂျူဗလီခန်းမကြီး၌ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၃ ရက်
သောကြာနေ့တွင် ကျင်းပသော ဖ-ဆ-ပ-လ ပဏာမ
ပြင်ဆင်မှု ညီလာခံသဘင်၌ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည်

မူ ၁၄ ချက်ချမှတ်၍ အနာဂတ် မြန်မာပြည်၏ ပုံသဏ္ဌာန်ကို တင်ပြဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။

အရေးအကြီးဆုံးမူများမှာ မြန်မာနိုင်ငံအား လွတ်လပ်သော အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်သော သမ္မတနိုင်ငံအဖြစ် ကြေညာမည်။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ထူထောင်မည်။ သတ်မှတ်ထားသည့် အင်္ဂါလက္ခဏာအားလုံးနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ အချို့နှင့်သော်လည်းကောင်း ပြည့်စုံလျှင် ရှမ်းနယ်၊ ကရင်နီနယ်၊ ကချင်တောင်တန်းနယ်နှင့် ချင်းတောင်တန်း ခရိုင်များကို ပြည်နယ်၊ သို့မဟုတ် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေး၊ သို့မဟုတ် လူမျိုးစုနယ်များအဖြစ် သတ်မှတ်ထူထောင် ပေးမည်။ မြေပြန့်ကရင်များကို လူနည်းစု အခွင့်အရေးပေးမည်။ ကရင်ရေးရာကောင်စီတစ်ခုလည်း ဖွဲ့စည်းပေးမည်ဆိုသောအချက်များဖြစ်သည်။

ပယောဂ အပူးခံရသူနှစ်ဦး

မြန်မာပြည်၏ လွတ်လပ်ရေးကို အင်္ဂါလက္ခဏာ စုံလင်စွာနှင့် ရုပ်လုံးဖော်ပေးမည့် တိုင်းပြည်ပြု လွှတ်တော်၏ ပထမအကြိမ်ညီလာခံကို ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၀ ရက်နေ့၌ ရန်ကုန်မြို့ အတွင်းဝန်များရုံးဟောင်း၊ ဥပဒေပြုကောင်စီခန်းမတွင် စတင်ကျင်းပသည်။

တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော် ပထမအကြိမ်ညီလာခံသို့ မြန်မာ၊ ရခိုင်၊ မွန်၊ ကရင်၊ ရှမ်း၊ ကချင်၊ ချင်းနှင့် အင်္ဂလိပ်မြန်မာတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်အားလုံး တက်ရောက်ကြသည်။ ကရင်နီ(ကယား) ပြည်နယ်မှ ကိုယ်စားလှယ် ဦးစောသိန်း (ကန္တရဝတီ) နှင့် ဦးဘိ (ဘောလခဲနှင့် ကြက်ဖိုးကြီး) တို့နှစ်ဦး ပယောဂ အပူးခံရ၍ တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော် ပထမအကြိမ်ညီလာခံကို မတက်ရောက်ကြတော့ဘဲ သပိတ်မှောက်သွားကြသည်။

တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော် တတိယအကြိမ် ညီလာခံကို ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် စတင်ကျင်းပသည်။ ထိုညီလာခံသို့ ကရင်နီပြည်နယ်မှ ကိုယ်စားလှယ်နှစ်ဦးကို အသစ်ထပ်မံ ရွေးချယ်စေလွှတ်လိုက်သည်။ သူတို့သည် ဦးစိန် (ကန္တရဝတီ) နှင့် ဦးမြလေး (ဘောလခဲနှင့် ကြက်ဖိုးကြီး) တို့ ဖြစ်ကြသည်။

မြန်မာ၊ ရခိုင်၊ မွန်၊ ကရင်၊ ရှမ်း၊ ကချင်၊ ချင်း၊ ကရင်နီ (ကယား) နှင့် အင်္ဂလိပ် မြန်မာတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်ပေါင်းစုံပါဝင်သော တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော်သည် လွတ်လပ်သော အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်သော ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေ

ခဲဥပဒေကို တညီတညွတ်တည်း ဆုံးဖြတ်အတည်ပြု
ပြဋ္ဌာန်းလိုက်ကြသည်။ ထိုနေ့သည်ကား ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊
စက်တင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့ ဖြစ်သည်။

နောက် ၁၀ နှစ်ကာလကျမှသာလျှင်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၌ ရှမ်းပြည်နယ်၊ ကချင်
ပြည်နယ်၊ ကရင်နီပြည်နယ်၊ ချင်းဝိသေသတိုင်းတို့
ပါဝင်ကြသည်။ ကရင်ပြည်နယ်ကိုလည်း ဖန်တီးပေး
၍ ပြည်ထောင်စုအတွင်း ပါဝင်စေရမည်ဟူ၍လည်း
ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် လေသံ
မျှ မဟခဲ့သော ခွဲထွက်ခွင့်ကို ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံ
ဥပဒေ၌ ထည့်သွင်းခဲ့ရသည်။ ကချင်ပြည်နယ်သည်
ထိုခွဲထွက်ခွင့် အခွင့်အရေးကို မိမိတို့သဘောအရ
စွန့်လွှတ်လိုက်သည်။ ခွဲထွက်ခွင့် အခွင့်အရေးကို
ရှမ်းပြည်နယ်နှင့် ကရင်နီ (ကယား) ပြည်နယ်တို့သည်
ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေအတည်ဖြစ်ပြီးနောက်
၁၀ နှစ်ကြာကာလကျမှသာလျှင် အသုံးပြုနိုင်ကြ
သည်ဟု သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့ရသည်။ အသစ်
ထူထောင်ပေးသည့် ကရင်ပြည်နယ်၊ ချင်းဝိသေသ
တိုင်းတို့နှင့်ပတ်သက်၍ ထိုခွဲထွက်ခွင့် အခွင့်အရေး
သည် အကျုံးဝင်သည်၊ အကျုံးမဝင်သည်ကို အတိ

အကျ မဖော်ပြခဲ့ပေ။

ကရင်ပြည်နယ်ကို လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် ၁၉၅၁ ခုနှစ်၌ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်း ဖန်တီးထူထောင်ပေးခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ကရင်ပြည်နယ်အား ခွဲထွက်ခွင့် အခွင့်အရေးကို မပေးအပ်ဘဲ ပြည်ထောင်စုအတွင်း၌ ထာဝရ နေထိုင်ကြရမည်ဟု ဥပဒေ၌ ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

ပြည်ထောင်စုအတွင်းရှိ လူမျိုးပေါင်းစုံ၏ သဘောထားကြီးမှု၊ အမြော်အမြင်ကြီးမှုတို့ကြောင့် လွတ်လပ်ရေးနှင့်တကွ စည်းလုံးညီညွတ်သော ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသည် ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့၌ ပေါက်ဖွားလာခဲ့သည်။

ရွှေတူ၊ အမှတ် (၁)၊ ၁၂ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၉၇၁

ပင်လုံ သို့မဟုတ် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးမိသုကာ

အထောက်တော် မောင်မောင်ခင်

ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်းဒေသနှင့် ဗမာကို သွေးစုပ် အုပ်ချုပ်
ခဲ့သော နယ်ချဲ့ဗြိတိသျှတို့၏ သွေးခွဲစနစ်သည်
သက်ဆိုးမရှည်ဘဲ ဗမာမြေပေါ်မှ ၁၉၄၈ ခုနှစ် နှစ်ဦး
တွင် ခြေကန်၍ ပြေးခဲ့ရပေသည်။

နယ်ချဲ့ဗြိတိသျှ တော်လှန်ရေး၊ ဖက်ဆစ်ဂျပန်
တော်လှန်ရေးတို့၏ သမိုင်းကြောင်းက ပြည်နယ်ပြည်မ
သွေးစည်းညီညွတ်ရေး၏ လက္ခဏာများပင် ဖြစ်သည်။

ဤသမိုင်းကြောင်း၏ ပြဆိုခဲ့သော သွေးစည်း
ညီညွတ်ရေးကို အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီး ဗိုလ်ချုပ်
အောင်ဆန်းနှင့် အာဇာနည်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများက မှန်ကန်

ပင်လုံမှ စခဲ့သော...

၃၇

သော ဦးဆောင်မှု ပေးခဲ့သည်။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ဦးဆောင်သော ခေါင်းဆောင်ကြီးများသည် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းရာတွင် ဗမာပြည်၏ တောင်ဘက်မှသည် မြောက်ဘက်တံခါးသို့လည်း စည်းရုံးရေးခရီး နှင်သည်။ တောင်ဘက် မြိတ်မြို့မှ မြောက်ဘက်မြစ်ကြီးနားသို့ တိုင်အောင်လည်းကောင်း၊ ရခိုင်၊ ကယား၊ ရှမ်းပြည်နယ်ပါမကျန် ပြည်မနှင့် တောင်တန်းသားများ သွေးစည်းညီညွတ်ရေးအတွက် မိုင်ပေါင်းများစွာ လှည့်လည်၍ စည်းရုံးရေးပန္နက်ကို ချခဲ့ကြသည်။

ရေခဲမြေခဲကောင်းသော ပင်လုံ။

စိမ်းလန်းစိုပြည်သော ပင်လုံ။

ပြည်ထောင်စုတိုင်းရင်းသားတို့၏ သွေးပွက်ပွက် ဆူခဲ့သော ပင်လုံ။

ထိုပင်လုံသည် ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်းနှင့် မြောက်ပိုင်းအကြား လဲချားစော်ဘွားပိုင်ခွဲဖူးသော နယ်အတွင်းမှ မြို့ကလေးတစ်မြို့ ဖြစ်သည်။

၁၉၄၇၊ ဖေဖော်ဝါရီ ၆

ပင်လုံညီလာခံကို ဒုတိယအကြိမ် စတင်ကျင်းပသည်။ (၁၉၄၆ နှစ်ဦးက ပထမအကြိမ် စော်ဘွားများ

ညီလာခံ ပြုလုပ်သည်။ ပြည်မမှ ဦးနု၊ ဦးဘဂျမ်း၊
မန်းဘခိုင် ကိုယ်စားလှယ် သုံးဦးတက်သည်။) ဒုတိယ
အကြိမ်ကျင်းပသော ပင်လုံညီလာခံနိဒါန်းဝယ် ကချင်
နှင့် ရှမ်းကိုယ်စားလှယ်များ ဆွေးနွေးကြသည်။

၁၉၄၇၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၇

ချင်းအမျိုးသား ကိုယ်စားလှယ်များ ညီလာခံသို့
ရောက်ရှိလာကြသည်။ ဆက်လက်ဆွေးနွေးကြသည်။

၁။ မြန်မာများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းအား
ဖြင့် ရှမ်း၊ ကချင်နှင့် ချင်းအမျိုးသားတို့၏ လွတ်လပ်
ရေးသည် ပိုမိုလျင်မြန်စွာ ရရှိလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်
ကြောင်း။

၂။ ဒီမိုကရေစီ နည်းစနစ်အရ မြန်မာလူမျိုးတို့
ရရှိခံစားနေသည့် အဆင့်အတန်း၊ အခွင့်အရေးများနှင့်
အကျိုးစီးပွားများကဲ့သို့ ရှမ်း၊ ကချင်၊ ချင်းတို့လည်း
ရရှိခံစားရန် လိုလားကြောင်း။

၃။ ရှမ်း၊ ကချင်နှင့် ချင်း အမှုဆောင်ဝန်ကြီးများ
သည် မိမိတို့နှင့်သက်ဆိုင်ရာ ပြည်တွင်းရေးကိစ္စ
အဝဝတို့တွင် မိမိတို့သာလျှင် တာဝန်ခံ၍ အများနှင့်
သက်ဆိုင်ရာကိစ္စများ (ကာကွယ်ရေး၊ နိုင်ငံခြားဆက်
သွယ်ရေး၊ မီးရထား၊ ဆိပ်ကမ်းခွန် စသည်) တို့ကို

ပင်လုံမှ စခဲ့သော...

၃၉

မြန်မာများနှင့် ပူးပေါင်းတာဝန်ခံလိုကြောင်း ဟူသော ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ချမှတ်ခဲ့ကြသည်။ အစည်းအဝေး ဥက္ကဋ္ဌ တောင်ပိုင်းစော်ဘွားကြီး စောခွန်ပန်းစိန်က ဤဆုံးဖြတ်ချက်များကို အသံလွှင့်ရုံသို့ သံကြိုးရိုက် ပို့သည်။ တိုင်းပြည်သို့ ကြေညာသည်။

အိုးဝေ၊ အမှတ် (၃၆)၊ ၁ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၉၇၀

